

24. Severní Amerika – USA

- **poloha** – Severní Amerika, mezi Atlantským a Tichým oceánem + Aljaška a Hawajské ostrovy

- **rozloha** – asi 9,3 mil. km²

- asi 280 mil. obyvatel; federace 50 států

-

Spojené státy americké se skládají ze tří nespojitých a navzájem nesouvislých území :

1. Kontinentální část USA (48 států)
2. Aljaška
3. havajské ostrovy

Přírodní poměry

Povrch amerického kontinentu je rozčleněn poledníkovým směrem. Na západě se zdvihají mladá vysokohorská pohoří, na východě jsou stará kerná pohoří a nížiny. Na západě a na východě jsou úzké pobřežní nížiny a poté následují **Kordillery (Mt. Mc Kinley)**, což je třetihorní pohoří, mladé a dosud aktivní, které se dělí na Skalnaté Hory na východě a na Apskálové hory a Sierru Nevadu na západě. Pásmo hor uzavírají náhorní plošiny a bezodtoké pánve (Koloradská – Grand Canyon, mohavská a gilská poušť...). Jsou zde sopky (Sv. Helena), častá zemětřesení (San Francisco).

Dále následují Velké planiny, Centrální roviny a Apalačské pohoří, které je oproti

Kordillerám nižší a zabroušenější.

podnebí

Vycházíme z klimatického pásma, které je povětšinou subtropické a mírné. Havaj, Florida – tropické podnebí. Aljaška – subarktické a arktické. Vlhčí je západ, poté východ v subtropickém pásmu, kde se uplatňuje monzunové proudění. Nejvlhčím místem jsou Hawajské ostrovy a Údolí smrti. Nejsou zde rovnoběžková horstva, která by bránila pronikání studeného vzduchu na jih a teplého na sever. V zimě vanou otevřenou planinou blizzardy (pokles teploty až o 20°C!). Kordillery omezují přímořský podnebný vliv Tichého oceánu na úzký pás pobřeží. Území na východ od Kordiller má vnitrozemské klima.

hydrosféra

Hlavní rozvodí prochází západním pobřežím ameriky – v Kordillerách. Většina plochy kontinentu je odvodňována do Atlantského oceánu. K úmoří Tichého oceánu náleží asi 10%, Severnímu 5%. Bezodtokové oblasti – 10%. Různé vodní toky a jezera (tektonická), např. Sv. Vavřínce, Niagáarské vodopády (mezi Erijským a Ontariem), Mississippi, Yukon, Ohaio, kanály, Hudson (NY). Hydroenergetika – Colorado, Columbie, Tennessee. 4. nejdelší na světě je Mississippi.

půdy

Nejúrodnější jsou Centrální roviny a planiny, je to zemědělská základna USA. V horských oblastech jsou lesní porosty, také na severu a na Aljašce

Vegetační pásy

Lesy mírného pásu, většinou jehličnaté, ale i listnaté ..; stepy a prairie, které jsou od oceánu odděleny pásy hor a lesů; subtropická vegetace; polopouště a pouště (Nevadská, Velká solná).

Surovinové zdroje

- **ropa, zemní plyn** – Mexický záliv, Aljaška, Kalifornie, nutnost dovozu z Mexika, Venezuely, plyn zase z Kanady
- **černé uhlí** – Apalačské pohoří, jih a západ velkých jezer, je to 2. největší dodavatel, ihned po Číně
- **železná ruda** – Apalače, Hořejší jezero, Kordillery, dovoz z Brazílie, Venezuely a Kanady
- **barevné rudy** – oblast jezer (hlavně měď), západ Kordiller, přesto nutnost dovozu
- **nerudné suroviny** – fosfáty, draselné soli, síra, uran (Florida)

Přírodní zajímavosti – pobřeží – Florida, Kalifornie, Hawaj ..

- národní parky (60), z nichž 10 je součástí svět. bohatství.– Yellowstone(1872), Sekvoja, Grand Canyon

Obyvatelstvo

Žije zde asi 280mil. obyvatel. Na východě se nachází největší světová megalopole, což je urbanizované území mezi Bostonem a Washingtonem. Žije zde více než 50mil. obyvatel. Jsou zde zastoupena všechna lidská plemena od europoidního typu po mongoloidní. V USA žijí hlavně Angloameričani. Dále indiáni, Eskymáci (Aljaška). Náboženství je různé od protestantství po římskokatolické, židovské, muslimské, ale díky menšinám se sem dostala i náboženství asijská a indiánská náboženství. Výrazné přistěhovalectví.

Hospodářství

- je to nejvyspělejší stát světa, ale jeho procentualně klesá
- HDP se skládá především z terciálního a kvartálního sektoru

Asi 70% průmyslu je soustředěno v průmyslovém pásu, které se táhne v oblasti Boston – podél jezer – Chicago. Je zde zastoupeno jako hutnictví, strojírenství, potravinářství, chemický průmysl, raketová a kosmická technika, elektrotechnika, textilní průmysl. Dále se soustředí v jihovýchodní oblasti, kde je centrem Atlanta. Těžební, hutnictví hliníku, petrochemie, textil, oděvní, potravinářský a také náročná elektronika pro letecký průmysl a kosmický výzkum.

Nejrychleji se ale vyvíjí tichomořské pobřeží, kde vzniká až 15% průmyslové produkce USA. Hlavními městy jsou San Francisco a Los Angeles. Výroba zbraní, letadel, petrochemie, technologie založené na vědeckém výzkumu. Hollywood filmy; Mezi San Francisco a San José – silikonové údolí – výpočetní technika.

Strojírenství – hlavním odvětvím je výroba dopravních prostředků, centrem Detroit (General Motors a Ford), v Kalifornii je výroba raket a kosmický průmysl, v Seattlu a při pobřeží Mexického zálivu také. Loďařské a železniční prostředky se soustřeďují na SV USA. Dále elektronika, elektrotechnika, kopírovací technika, přesná technika, obráběcí stroje

Energetika – tepelné(72%), jaderné a vodní elektrárny

Hutnictví železa a oceli se snižuje, roste význam neželezných kovů, hlavně hliníku(v blízkosti elektráren, Columbia a Tennessee). Hutnictví barevných kovů v blízkosti nalezišť v Kordillerách a v přístavech v místě dovozu rudných koncentrátů.

Chemie – vedoucí postavení má petrochemie (Mexický záliv), JV USA fosforečná hnojiva, výroba kys. sírové...

Dřevařský a papírenský průmysl – SZ USA.

Potravinářský průmysl – v obilnářských a dobytkařských oblastech, konzervy, polotovary, nealko nápoje...

Textilní – bavlnářství a výroba technických tkanin. Pletařství a oděvnictví. SV USA

obuvnický průmysl existuje také, ale nejsou to priority

Největší koncentrace průmyslu je v oblasti jezer, na východě, kde je kvalifikovaná pracovní síla a tradice a hlavně výhodná dopravní poloha. Dále na západě v Kalifornii, kde je Seattle a Portland, na jihu je Atlanta a Dallas, v Houstonu zase kosmický výzkum

Zemědělství

JE vysoce produktivní a je plně mechanizované a chemizované. Disponuje velkým množstvím půdy a pastvin, které jsou úrodné. Podstatná část produkce je vyprodukována velkými, specializovanými a organizovanými farmami, které zásobují trh i vývoz. Trvale vykazují přebytky.

živočišná výroba převažuje –

- skot v préríjích oblastech a v podhůří Kordiller – jatečný a v blízkosti měst je mléčný, dále prasata, drůbež, ovce, rybolov .. zvířata jsou pěstovány v obilnářských oblastech a pak jsou v oblastech velkých měst dokrmovány

- nadprodukce jde k vývozu

rostlinná výroba –

- extenzivní zemědělství, redukce produkce
- úrodný „kukuřičný pás“ – Ohio, Nebraska, J od jezer; na SZ a JZ od něj je pšeničný pás. Mississippská nížina – bavlníkový pás – tabák, sója, podzemnice, bavlna.
- Nejproduktivnější oblast západu je Centrální údolí v Kalifornii.
- pěstování hlavně obilovin jako je kukuřice, pšenice, ječmen, rýže..
- olejniný – soja, řepka olejka ...
- třtina, tabák, bavlník, kolem Mississippi podzemnice a cukrová třtina.
- ovoce, zelenina , vinná réva– Kalifornie, Florida, pobřeží Mexického zálivu

Služby

73% obyvatel pracuje ve službách

doprava – vše je na velmi dobré technické úrovni, protože je zde konkurence (73% obyvatel pracuje ve službách).

- železnice x tracky (rychle se kazící zboží)
- auta x hromadná doprava
- modernizace – diesel-elektrické lokomotivy
- rozsáhlá potrubní síť
- významné přístavy na východě
- letecká přeprava – významná osobní přeprava, hlavní letecká křižovatka je Atlanta
- přeprava zpráv a informací

Obchod

partnery jsou hospodářsky vyspělé státy , ale i státy jihu, hlavně ty ze střední a jižní Ameriky

SNS – vývoz technologií a poradců

Politické postavení

chtějí si udržet nejvlivnější postavení na světě, ale dá se říci, že jim stojí v cestě EU a Východoasijský blok v čele s Japonskem.